مسئوولیت متن و شکل بدوش نویسندهٔ مضمون میباشد، عقیدهٔ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

نویسنده: ن . جلیل زاد

۲۰۲۶/۰۷/۲۸

وګورئ ، پوازې وګورئ .دارالامان، د کابل د ډبرین تاج

امان‌الله خان او ملکه ثریا

زه د امان‌الله خان د عظمت او لوړتیا یوه برخه د دارالامان د ماڼۍ په څېره کې وینم .
په دې انځور کې، یوه ماڼۍ ولاړه ده چې د کابل نیلي آسمان یې شاته د وربښمو پردې
په څېر غوړولی، د بابا غرونه یې په لرې کې د تلپاتې ساتونکو په څېر څارنه کوي،
او هغه اوړده، مستقیمه لار چې له ښار نه تر دې ماڼۍ رسېږي، داسې ښکاري لکه
ټول کابل چې د دې شکوه په وړاندې سر ټیټ کړی وي.
دا ماڼۍ، دارالامان ده .او دا انځور، یوازې عکس نه دی , دا یو حماسه ده، یو چوپ
فریاد، یو ژوندی سند چې وایي: افغانستان یو ځل، په خپل اوج کې، داسې و.
د دې څلور مسې رنګه برجونه د تاج څلور ګاڼې دي چې په څلور کونجونو کې
ځلېږي .د دې سپین‌فام چتونه د کابل د لمر لاندې داسې ځلېږي چې سترګې خیره
کوي.

طاقونه، ستنې، کړکۍ، ټول د معمارۍ په ژبه یو پیغام لري: دا ودانۍ د هغه سړي لاس جوړ کړې چې لوی فکر یې
درلود، هغه سړی چې کوچنې خوبونه نه لیدل، هغه سړی چې غوښتل افغانستان د نړۍ د ستر تمدنونو په کتار کې
ودروي.

امان‌الله خان، دا ځوان او اورین پاچا، چې د دارالامان د جوړېدو فرمان یې ورکړ، دا ماڼۍ یې نه د ځان لپاره، بلکې
د تاریخ لپاره جوړه کړه، د افغانستان د راتلونکي لپاره، د هغه ورځې لپاره چې د دې خاورې اولادونه ووایي:
«وګورئ، زموږ نیکونو څه کولای شول.» ده اروپایي معماران راوستل، خو د هرې ډبرې په زړه یې افغاني روح
پو کړ .ده د اروپا نئوکلاسیک سبک واخیست، خو د ختیځ هویت یې ترې ونه‌اخیست.

دا ماڼۍ د ختیځ او لویدیځ پیوند ده، د دود او نوښت پیوند، د زاړه افغانستان او نوي افغانستان پیوند چې امان‌الله یې په
ذهن کې درلود .او هغه اوږده لار چې له ښار نه تر ماڼۍ رسېږي، داسې ښکاري لکه خپله تاریخ چې روان وي، لکه
د یوې ملت ټولې هیلې چې په دې مستقیم خط کې بهیږي. دا لار وایي: منزل روښانه دی، منزل ستر دی، یوازې باید
روان شو .نن چې دا انځور وینو، د وطن د لرونکی زړه ریږیږي , نه د غم له امله، بلکې د ویاړ له امله .د دې ویاړ له
امله چې دا خاوره، دا خلک، دا ملت یو ځل داسې پاچا درلود چې د ډبرې، اوسپنې او معمارۍ په ژبه د بیدارۍ پیغام
د پیړیو لپاره حک کړ.

دارالامان ویجاړ شو، وسوځېد، ټپي شو، خو ودرېد , لکه افغانستان، لکه د امان‌الله روح، لکه د هغه ملت اراده چې
لا ژوندۍ دی.

دا ماڼۍ د یوه ستر پاچا ډبرین وصیت نامه ده چې وایي: «زه وم، افغانستان کولای شي، او باید بیا وي.» سردار
ترقي، د استقلال او آزادۍ شاه غازي امان‌الله ویل» :دا خاوره د رڼا، پوهې او پرمختګ وړ ده «.دارالامان، د کابل
پر تندي د ګاڼې په څېر، یوازې یوه ودانۍ نه ده، بلکې د یوې ملت د استقامت، هیلو او زړورتیا کیسه ده.

دا ماڼۍ د اماني دورې یادګار ده، هغه وخت چې افغانستان د لومړي ځل لپاره د نوي نړۍ پر لور دروازې پرانستلې،
د سردار ترقي، د استقلال شاه، امان‌الله خان غازي په فرمان جوړه شوه , لکه یوه ډبرینه اعلامیه چې ویل یې: دا
خاوره د رڼا، پوهې او پرمختګ وړ ده.

دارالامان، ماڼۍ ده چې دیوالونه یې د تاریخ ساه په سینه لري، هره ستنه یې د یو مدرن دولت د خوب نښه ده، هر
تالار یې د آزادۍ او عزت د ګامونو انعکاس دی.

دا ودانۍ، له لرې نه د کابل پر دښتو د لمر په څېر ځلېږي، د هغه ملت د ارادې نښه ده چې غوښتل له خاورې او
خاورستر نه نوی راتلونکی جوړ کړي .کلونه جګړه، اور او ویجاړۍ ونه شو کولای د دې ماڼۍ روح مات کړي .

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکې په ځیر و لولئ

دارالامان بیا راپاڅېد , لکه سیمرغ، لکه ققنوس چې له خاورستر نه وزرونه خپروي .نن دا ماڼۍ یوازې د اماني عصر یادګار نه ده، بلکې د ملي هیلو او شرافت هنداره ده، نښه ده چې وایي:
افغانستان، که څه هم ټپي، خو ماتېدونکی نه دی .دارالامان موږ ته یادونه کوي :هیڅ خوب، که د وطن له مینې ریښه ولري، هیڅکله نه مري.
او زه د دې سردارِ آزادۍ د ماڼۍ ترڅنګ ولاړ یم .دلته ولاړ یم، د هغه سړي د یاد ترڅنګ چې افغانستان یې د زړه په وینو آزاد کړ.
هوا د وطن له عطرو ډکه ده، او د مسي رنګه ګنبد په ارام آسمان کې د یو تلپاتې پاچا تاج ته ورته ځلېږي .ای د امان‌الله خان پاک روح، ای د آزادۍ شاه، ای هغه سړی چې استقلال دې نه غوښت، بلکې د بریتانیا له خولې دې راواخیست , درود دې وي پر تا .او ای ملکه ثریا، ای د افغانستان زړوره ښځه چې بې‌چادره د نړۍ مخې ته ودرېدې او ویلې دې چې افغانه ښځه آزاده ده , درود دې وي پر ستا لوړ روح .کاشکې لیدلی مو وای چې ستا اولادونه لا هم د ستا د خوب عاشقان دي.

آرشیف: مطالب نشر شدهٔ ن. جلیل زاد

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ